

prispevkov klasificiral v kategorijo »objavljeni znanstveni prispevek na konferenci« in 20 prispevkov v kategorijo »objavljeni strokovni prispevek na konferenci«. Uredniški odbor zbornika se je že v letu 2012 načrtno odločil, da bo skušal dvigniti že doseženo raven objavljenih prispevkov na raven znanstvenih prispevkov. S tem je želel neposredno pripomoči k boljši metodologiji dela in obravnavanja arhivskih strokovnih problemov in vplivati nanjo.

V letu 2017 je zbornik ponovno izšel na elektronskih medijih. Izdan je bil kot elektronski vir na CD-ROM-u v nakladi 350 izvodov in kot spletni vir, objavljen na spletni strani Pokrajinskega arhiva Maribor (<http://www.pokarh-mb.si/si/s/226/zbornik-mednarodne-konference-radenci-2017.html>). Zgoščanka in spletna izdaja vsebujeta 32 prispevkov domačih in tujih avtorjev. Izdal in založil ga je Pokrajinski arhiv Maribor.

Nina Gostenčnik

5. mednarodna znanstvena konferenca »Za človeka gre: interdisciplinarnost, transnacionalnost in gradnja mostov«

Maribor, 10.–11. marec 2017

Alma Mater Europaea – ECM je 10. in 11. 3. 2017 v Mariboru organizirala 5. mednarodno znanstveno konferenco z naslovom *Za človeka gre: interdisciplinarnost, transnacionalnost in gradnja mostov*. Konferenca je potekala pod častnim pokroviteljstvom predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja in Evropske akademije znanosti in umetnosti. Vodilne teme konference so bile ekologija, medkulturna komunikacija, tranzicija in reintegracija, arhivistika, zdravje, fizioterapija, integrativna medicina, socialna gerontologija ter filozofija in humanistika.

Arhivisti smo imeli svojo sekcijo oz. simpozij v soboto, 11. 3. 2017. Vodilna tema simpozija je bila *Arhivi v službi človeka – človek v službi arhivov*. Po pozdravnih nagovorih dr. Ludvika Toplaka (predsednik univerze Alma Mater Europaea – ECM), doc. dr. Petra Pavla Klasinca (predstojnik Oddelka za arhivistiko in dokumentologijo na Alma Mater Europaea – ECM) in dr. Bojana Cvelfarja (direktor Arhiva Republike Slovenije) so se začele prve predstavitve prispevkov.

Dr. Larin Mikhail iz Zgodovinskega in arhivskega inštituta Ruske državne univerze za humanistiko v Moskvi je predstavil prispevek *Informacijske tehnologije kot most med arhivi in državljanom*. Predstavljena je bila perspektiva, s katero želijo v Ruski federaciji ustvariti enotno informacijsko infrastrukturo arhivskega gradiva v državi, ki bo omogočila optimalno uporabo arhivskega gradiva ne samo s strani uporabnikov v državi, ampak tudi tujih raziskovalcev. Sledil je prispevek dr. Jedert Vodopivec Tomažič in Judite Šege o opornih točkah pri načrtovanju adaptacije ali novogradnje arhivskih depojev na primeru škofjeloške enote Zgodovinskega arhiva Ljubljana. Prispevek je nastal na željo slovenskih arhivistov, da se pripravijo oporne točke, ki bi bile v pomoč pri pripravi projektne naloge za adaptacijo ali novogradnjo arhivskih depojev. Narejen je bil na osnovi strokovne literature in lastnih izkušenj, ki sta jih avtorici pridobili ob svojem delu in ob stiku s problematiko arhivskih depojev. Za gradivo, ki ima značaj arhivske dediščine, je izjemno pomembno, da je hranjeno v varnih, statično stabilnih in klimatsko ustreznih depojih. Nato je dr. Grigory Lanskoj iz Ruske državne univerze za humanistiko v Moskvi predstavil temeljne smernice študija avdiovizualnih arhivskih zbirk, ki so bile ustvarjene in zajete v elektronskem okolju. Med drugim je avtor proučeval vprašanje hrambe, opisa digitalnih avdiovizualnih zapisov v elektronskih informacijskih sistemih in objave teh do-

kumentov (zapisov) v digitalni obliki. Namen prispevka je bil prikazati globalne težnje in glavne cilje pri delu s fotografskim, filmskim, videogradivom in zvočnim gradivom na globalnem področju v sodobni informacijski družbi.

Dr. Grazia Tato iz Mednarodnega inštituta za arhivistiko Trst in Maribor je predstavila namene mednarodnega *Modrega štita* in varnostne predpise za arhivske zgradbe v Italiji, in sicer *Smernice za preprečevanje tveganj in ukrepanje ob nesrečah v arhivih*, ki jih je leta 2014 pripravilo Ministrstvo za kulturne dobrine in turizem Italije. K pripravi teh smernic so prispevali tudi poplave in potresi, ki so Italijo pestili v zadnjih letih in s tem tudi povečali zavedanje o pomembnosti ukrepov za zagotavljanje materialnega varstva arhivskega gradiva v izrednih razmerah. V nadaljevanju je dr. Peter Pavel Klasinc podal svoje poglede na relacije med arhivsko stroko in družbo oz. njenimi politikami, s katerimi se je srečal v dolgoletnih delovnih, strokovnih in praktičnih izkušnjah v arhivistiki ter pri dejavnem sodelovanju reševanja arhivskih strokovnih in tehničnih vprašanj kakor tudi pri nastajanju, spreminjanju in komentiranju mnogih arhivskih zakonov in drugih pravnih aktov, ki so urejali in še urejajo arhivsko teorijo in prakso na vseh ravneh. Mag. Patricia Engel je predstavila rezultate masovnega konservatorskega procesa *NanoKult*, ki kažejo na uspešno reševanje ogroženega arhivskega gradiva, nastalega na lesovinskem papirju v obdobju 1840–1950/1990. RIC kot koncept potencialne univerzalne dostopnosti do arhivskega gradiva je predstavil dr. Miroslav Novak. Dr. Tatjana Hajtnik je spregovorila o tem, kako omogočiti dostop do e-arhivskega gradiva vsem zainteresiranim uporabnikom, s poudarkom na ranljivih skupinah. Omogočiti dostop do e-arhivskega gradiva vsem zainteresiranim uporabnikom s katerega koli mesta je tudi eden od prioritarnih strateških ciljev razvoja e-ARH.si.

Pomemben element dostopa do arhivskega gradiva predstavljajo tudi geslovniki in tezavri. Dr. Zdenka Semlič Rajh je v prispevku na kratko opredelila tezavre in geslovnike ter nakazala teoretične temelje za oblikovanje tezavrov in geslovnikov, kot so opredeljeni v mednarodnih standardih.

Po krajšem odmoru je nov niz prispevkov odprl dr. Bojan Cvelfar, ki je predstavil razvoj slovenskega elektronskega arhiva od prvih poskusov leta 2007 do leta 2020, ko se zaključi projekt e-ARH.si. Antonio Monteduro iz Srednjeevropske iniciative Trst je v svojem prispevku poudaril pomen arhivov v procesu razvoja, hrambe in priklicu identitete posameznika in/ali družbene skupine. Spregovoril je tudi o tem, kako bi arhivi lahko bili uporabno orodje na poti do demokracije in pri ohranjanju te. Dr. Vlatka Lemić je na primeru Hrvaške podala pogled na globalne ideje in percepcije arhivov v globalnem informacijskem okolju ter vlogo arhivov v sodobni družbi v primerjavi s strateškimi dokumenti in trenutnim položajem hrvaške arhivske službe in arhivske skupnosti. V naslednjem prispevku je mag. Aida Škoro Babić predstavila merila za ohranitev arhivskega gradiva, ki pred vsem drugim zajemajo načela in merila za presojo oziroma valorizacijo arhivskega gradiva, merila za strokovno obdelavo arhivskega gradiva in merila za materialno varstvo. Mojca Kosi je v svojem prispevku predstavila analizo fizične dostopnosti Arhiva Republike Slovenije ranljivim skupinam, Vanja Pfajfar pa nove možnosti preučevanja virov na spletu (digitalizacija in spletna dostopnost urbarjev).

Po naslednjem odmoru so dobili priložnost predstaviti svoje prispevke študenti arhivistike in dokumentologije. Jožica Huber je na podlagi arhivskega gradiva – kazenskih spisov predstavila resnične in mestoma humorne primere, s čimer je poudarila pomen arhivskega gradiva pri raziskovanju vsakdanjega življenja. Aleksander Lavrenčič je orisal spreminjanje avdiovizualnih arhivov v medijske arhive in novo vlogo avdiovizualnih arhivistov v prihodnosti. V prispevku z naslovom *Gesljenje vsebin arhivskega gradiva: analiza izbranih spletno dostopnih podatkovnih zbirk* je Peter Wolf preverjal neposredno uporabnost deskriptorjev pri poizvedovanju v posameznih podatkovnih zbirkah, ki so dostopne na spletu. Matjaž Aškerc je predstavil problematiko dokumentarnega in

arhivskega gradiva javne uprave pri njeni reorganizaciji, kjer so najbolj na udaru ministrstva in njihovi organi v sestavi, še zlasti ob razpustitvi posameznih organov in prenosu pristojnosti od posameznega organa na drugega ali več drugih organov. Rudi Jamnik je analiziral dostop do arhivskega gradiva slovenskih javnih arhivov, analiziral je tudi dostop do arhivskega gradiva na tujih spletnih straneh. Na koncu je Uroš Koštric na podlagi arhivskega gradiva predstavil nekatere vidike druge svetovne vojne med letoma 1941 in 1944 v Prekmurju in Prlekiji.

Mojca Kosi

Mednarodna konferenca o projektu e-ARH.si

Ljubljana, 23. – 24. november 2016

23. in 24. 11. 2016 je v konferenčnih prostorih hotela Mons v Ljubljani potekala mednarodna konferenca z naslovom *e-ARH.si*. Namen konference je bil predstaviti organizacijske in tehnološke rešitve, povezane z vzpostavljanjem elektronskih arhivov. Znanja in izkušnje domačih oz. tujih strokovnjakov s predmetnega področja predstavljajo pomemben vir pri izpeljavi projekta nadaljnjega razvoja slovenskega elektronskega arhiva, skrajšano projekta e-ARH.si: ESS 2016–2020, financiranega s strani Evropskega socialnega sklada in Vlade Republike Slovenije, katerega končni cilj je vzpostavitev učinkovitega in varnega slovenskega elektronskega arhiva slovenske javne arhivske službe (SJAS). Na prvi konferenci projekta e-ARH.si: ESS 2016–2020 je 18 strokovnjakov (iz Slovenije, Švice, Švedske, Danske, Estonije, Romunije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške) več kot 170 udeležencem predstavilo prispevke povezanih s prevzemanjem elektronskega arhivskega gradiva, njegovim dolgoročnim hranjenjem in zagotavljanjem dostopnosti do njega

Po uvodnih pozdravnih govorih ministra za kulturo Antona Peršaka in direktorja Arhiva Republike Slovenije dr. Bojana Cvelfarja je vodja projekta e-ARH.si: ESS 2016–2020, dr. Tatjana Hajtnik, predstavila temeljne cilje, faze in organizacijsko strukturo nadaljnjega razvoja slovenskega elektronskega arhiva po modelu OAIS oz. projekta e-ARH.si: ESS 2016–2020, skladno s *Strategijo in izvedbenim načrtom razvoja slovenskega elektronskega arhiva v obdobju med letoma 2016 in 2020*. Prva govornica, dr. Krystyna W. Ohnesorge iz Švicarskega zveznega arhiva (SFA), je v predstavitvi z naslovom *Digital archiving guided and driven by cooperation: concepts, processes and infrastructure* predstavila koncepte, procese in infrastrukturo, ki so potrebni za spopadanje z izzivi digitalnega arhiviranja. Od 2009 je SFA standardiziral procese in vmesnike za digitalno arhiviranje ter razvil več uporabnih orodij (npr. odprtokodni arhivski format SI-ARD za arhiviranje relacijskih podatkovnih baz ali Package Handler za oblikovanje sprejemnih informacijskih paketov). Trenutni izzivi, s katerimi se spopada SFA, so mdr. prehod javne uprave na enoten dokumentni sistem (GEVER), oblikovanje virtualne arhivske čitalnice in projekt Ellipse (geopodatki). Mag. Karin Bredenberg iz Švedskega državnega arhiva nam je v prispevku z naslovom *ABC of standards in the field of e-archiving and their use in practice* predstavila »svet« najpogosteje uporabljenih standardov, povezanih z digitalnim arhiviranjem (METS, EAC, EAD itn.). Mag. Anders Bo Nielsen iz Danskega državnega arhiva je v prispevku z naslovom *Archiving digital records as databases using SIARD* predstavil postopek arhiviranja podatkovnih baz z uporabo arhivskega formata SIARD 2.0, ki je bil sicer razvit leta 2015 v okviru projekta E-ARK in v sodelovanju s SFA. Kuldar Ass iz Estonskega državnega arhiva pa nam je v prispevku z naslovom *E-ARK specifications for archival interoperability* predstavil projekt E-ARK in ključne izdelke, ki izhajajo iz njega. Namen projekta, v katerem od leta